

Republica Moldova, PARLAMENTUL
LEGEA nr. 1129 din 07.07.2000 Sindicatelor

Publicat: 19.10.2000 în Monitorul Oficial nr. 130, art. Nr. 919

Promulgat: 13.10.2000

MODIFICAT

LP154-XVI din 21.07.05, MO126-128/23.09.05 art.611, vigoare 01.01.06

L482/04.12.03, MO6-12/01.01.04 art.48

L240/13.06.03, MO138/08.07.03 art.557

Parlamentul adopta prezenta lege organica.

Prezenta lege reglementeaza raporturile sociale ce apar în legatura cu realizarea de catre cetateni a dreptului constitutional de a întemeia si de a se înscrie în sindicate, stabileste cadrul juridic al întemeierii lor, garantiile activitatii, reglementeaza relatiile lor cu autoritatile publice, patronii si cu asociatiile patronilor.

Capitolul I
DISPOZITII GENERALE

Articolul 1. Notiuni de baza

În sensul prezentei legi, prin notiunile de mai jos:

sindicate - organizatii obstesti din care fac parte, pe principii benevole, persoane fizice unite dupa interese comune, inclusiv ce tin de activitatea lor, si constituite în scopul apararii drepturilor si intereselor profesionale, economice, de munca si sociale colective si individuale ale membrilor lor;

organizatie sindicala primara - asociatie benevola a membrilor de sindicat pe baza de interese comune, care, de regula, îsi desfasoara activitatea la aceeasi întreprindere, în aceeasi institutie, în aceeasi organizatie, indiferent de forma juridica de organizare si de tipul de proprietate, de apartenenta departamentala sau ramurala;

membru de sindicat - persoana (lucrator, somer, pensionar, student etc.) care se afla la evidenta într-o organizatie sindicala primara;

organ sindical - organ de conducere, constituit în conformitate cu regulamentul organizatiei sindicale primare ori al centrului sindical ramural teritorial, interramural teritorial sau în conformitate cu statutul centrului sindical national-ramural ori national-interramural;

organizator sindical - conducator al organizatiei sindicale primare, învestit cu astfel de împuterniciri în conformitate cu statutul centrului sindical national-ramural sau cu regulamentul aprobat de acest centru;

centru sindical ramural teritorial - asociatie benevola a organizatiilor sindicale primare din aceeasi ramura care actioneaza, de regula, în teritoriul raionului, unitatii teritoriale autonome, municipiului, orasului; [Not. modificata prin L482/04.12.03, MO6-12/01.01.04 art.48]

centru sindical ramural teritorial - asociatie benevola a organizatiilor sindicale primare din aceeasi ramura care actioneaza, de regula, în teritoriul judetului, unitatii teritoriale autonome, municipiului, orasului;

centru sindical interramural teritorial - asociatie benevola a centrelor sindicale ramurale teritoriale care actioneaza, de regula, în teritoriul raionului, unitatii teritoriale autonome, municipiului, orasului. Centrelor sindicale interramurale teritoriale se pot afilia si organizatiile sindicale primare care nu au structuri teritoriale; [Not. modificata prin L482/04.12.03, MO6-12/01.01.04 art.48]

centru sindical interramural teritorial - asociatie benevola a centrelor sindicale ramurale teritoriale care actioneaza, de regula, în teritoriul judetului, unitatii teritoriale autonome, municipiului, orasului. Centrelor sindicale interramurale teritoriale se pot afilia si organizatiile sindicale primare care nu au structuri teritoriale;

centru sindical national-ramural - asociatie benevola a sindicatelor lucratorilor, de regula, din aceeasi ramura;

centru sindical national-interramural - asociatie benevola a centrelor sindicale national-ramurale.

Articolul 2. Legislatia cu privire la sindicate

1. Legislatia cu privire la sindicate este constituita din Constitutie, prezenta lege, alte acte normative, precum si din actele internationale la care Republica Moldova este parte.
2. În cazul în care legislatia tarii cu privire la sindicate vine în contradictie cu actele internationale la care Republica Moldova este parte, prioritate au reglementarile internationale.

Articolul 3. Sfera de aplicare a prezentei legi

1. Drepturile sindicatelor, garantiile activitatii lor, stabilite prin prezenta lege, se extind asupra organizatiilor sindicale si a organelor lor electiv de toate nivelurile, prevazute de statutele sindicatelor, înregistrate în modul stabilit.
2. Sub incidenta prezentei legi se afla toate întreprinderile, institutiile si organizatiile, indiferent de forma juridica de organizare si de tipul de proprietate, de apartenenta departamentala sau ramurala.

Articolul 4. Particularitatile aplicarii prezentei legi în unitatile militare si în organele afacerilor interne

Prezenta lege se aplica în unitatile militare si în organele afacerilor interne, tinându-se cont de particularitatile stabilite de actele legislative care determina statutul lor juridic.

Articolul 5. Independenta sindicatelor

1. Sindicatelor, în activitatea lor, sînt independente fata de autoritatile publice de toate nivelurile, fata de partidele politice, de asociatiile obstesti, fata de patroni si asociatiile acestora, nu sînt supuse controlului lor si nu li se subordoneaza. Este interzis orice amestec de natura sa limiteze drepturile sindicatelor sau sa împiedice realizarea acestora.
2. Sindicatelor sînt egale în drepturi si pot sa colaboreze cu orice centre sindicale, inclusiv din alte tari, cu organizatii sindicale internationale, regionale si cu alte organizatii similare.

Articolul 6. Interzicerea discriminarii dupa principiul apartenentei la sindicat

1. Apartenenta la sindicat nu implica nici un fel de restrictii ale drepturilor si libertatilor omului garantate de Constitutie si de alte legi, de actele internationale la care Republica Moldova este parte.
2. Se interzice a conditiona angajarea la lucru, avansarea în serviciu, precum si concedierea persoanei de apartenenta la un anumit sindicat, de înscrierea în sau iesirea din sindicat.
3. Se interzice influentarea asupra persoanelor prin amenintare sau mituire, prin promisiuni (de a îmbunatati conditiile de munca, de serviciu, de studii etc.), în scopul de a le obliga sa renunte la înscrierea în sindicat, sa iasa dintr-un sindicat si sa se înscrie în alt sindicat, sa dizolve de sine statator sindicatul, sau prin alte actiuni ilegale.(4) Sindicatelor beneficiaza de protectie constitutionala, inclusiv judiciara, împotriva actiunilor discriminatorii, care urmaresc limitarea libertatii la asociere în sindicate si activitatii lor, desfasurate conform statutului.

Capitolul II

ÎNTEMEIEREA SI ÎNREGISTRAREA SINDICATELOR

Articolul 7. Dreptul la asociere în sindicat

1. Cetatenii Republicii Moldova, precum si cetatenii straini si apatrizii care se afla legal pe teritoriul ei sînt în drept, la propria alegere, de a întemeia si de a se înscrie în sindicate, în conformitate cu statutele acestora, fara autorizatia prealabila a autoritatilor publice.
2. Persoanele care nu sînt angajate sau care si-au pierdut locul de munca, precum si cele care exercita legal o activitate de munca în mod individual, se pot organiza în sindicat sau înscrie, la propria alegere, într-un sindicat în conformitate cu statutul

acestui, sau își pot păstra apartenența la sindicatul întreprinderii, institutiei, organizatiei în care au lucrat.

3. Cetățenii Republicii Moldova care se afla în afara țării sînt în drept să fie membri ai sindicatelor existente în Republica Moldova.

Articolul 8. Întemeierea sindicatelor și structura lor

1. prin statut Baza sindicatelor este organizatia sindicala primara.
2. Organizatia sindicala primara se constituie din initiativa a cel puțin 3 persoane, considerate fondatori. Hotărârea de întemeiere a organizatiei sindicale primare se adopta de adunarea constituinta.
3. Sindicatul se întemeiază benevol, pe baza de interese comune (profesie, ramura etc.), și activează, de regulă, la întreprinderi, în institutii și organizatii, denumite în continuare unitati, indiferent de forma juridica de organizare și de tipul de proprietate, de apartenența departamentala sau ramurala. Patronul (administratia) nu este în drept să împiedice asocierea persoanelor fizice în sindicat.
4. Sindicatele se pot asocia în centre sindicale ramurale sau interramurale teritoriale (la nivel de raion, unitate teritoriala autonoma, municipiu, oras), precum și în centre sindicale national-ramurale și national-interramurale sub forma de federatii, confederatii.
[Art.8 al.(4) modificat prin L482/04.12.03, M06-12/01.01.04 art.48]
5. Sindicatele se pot asocia în centre sindicale ramurale sau interramurale teritoriale (la nivel de judet, unitate teritoriala autonoma, municipiu, oras), precum și în centre sindicale national-ramurale și national-interramurale sub forma de federatii, confederatii.
6. Centrele sindicale national-ramurale și national-interramurale pot adera la federatii, confederatii internationale.
7. Modul de constituire a sindicatului, structura lui organizationala și functionarea se reglementează ul sindicatului.

Articolul 9. Statutul sindicatului

1. Sindicatul este în drept de sine statator să-si elaboreze și să-si aprobe statutul și regulamentele administrative, să-si stabilească structura și să-si aleaga independent reprezentantii, să-si formeze aparatul, să-si desfășoare activitatea și să-si formuleze programul de actiuni.
2. Autoritatilor publice le este interzisa orice interventie de natura să limiteze ori să întrerupa exercitarea drepturilor prevazute la alineatul (1) al prezentului articol.
3. Statutul sindicatului va cuprinde prevederi cel puțin cu privire la: a) denumirea și sediul sindicatului; b) scopurile și sarcinile sindicatului, metodele și formele de

realizare a lor; c) modul în care se dobândește și încetează calitatea de membru al sindicatului;d) drepturile și obligațiile membrilor de sindicat;e) cuantumul cotizațiilor și modul lor de încasare;f) denumirea organelor de conducere, modul lor de alegere și de revocare, durata mandatelor și atribuțiile lor;g) condițiile de deliberare a adunărilor, conferințelor, congreselor pentru adoptarea statutului, modificarea lui și adoptarea altor hotărâri;h) structura organizațională, modalitatea comasării, aderării, divizării sau dizolvării sindicatului, precum și a distribuirii, transmiterii ori lichidării patrimoniului lui; i) modalitatea asocierii în centre sindicale sub forma de federații, confederații.

4. Statutul sindicatului nu poate conține prevederi contrare Constituției și prezentei legi.

Articolul 10. Înregistrarea sindicatului în calitate de persoană juridică

1. Calitatea de persoană juridică a sindicatului la nivel național-ramural și național-interramural apare din momentul înregistrării lui de către Ministerul Justiției.
2. Pentru înregistrare se prezintă următoarele documente:a) cerere, semnată de conducătorul organului sindical;b) copia statutului, în două exemplare;c) hotărârea adunării (conferinței, congresului) privind întemeierea sindicatului.
3. Ministerul Justiției este obligat să adopte, în termen de o lună de la data prezentării documentelor indicate în alineatul (2) al prezentului articol, decizia de a înregistra sindicatul și de a elibera certificatul de înregistrare de stat sau de a refuza înregistrarea, argumentând decizia dată.
4. Neînregistrarea sindicatului în termenul stabilit sau refuzul de a înregistra din motive pe care fondatorii le consideră neîntemeiate poate fi atacat instanța de contencios administrativ competentă în modul prevăzut de legislație.
[Art.10. (4) modificat prin L240/13.06.03, MO138/08.07.03 art.557]
5. Neînregistrarea sindicatului în termenul stabilit sau refuzul de a înregistra din motive pe care fondatorii le consideră neîntemeiate poate fi atacat în instanța judecătorească în modul prevăzut de legislație.
6. Organizația sindicală primară, centrul sindical ramural teritorial și centrul interrural teritorial dobândesc drepturi și obligații de persoană juridică potrivit statutelor centrelor sindicale național-ramurale sau național-interramurale înregistrate.

Articolul 11. Încetarea, suspendarea, interzicerea activității sindicatului

1. Activitatea sindicatului poate înceta în baza hotărârii membrilor lui, în modul stabilit de statut.
2. În cazul în care activitatea sindicatului vine în contradicție cu Constituția și cu prezenta lege, ea poate fi suspendată pe un termen de până la 6 luni sau interzisă

prin hotărâre a Curtii Supreme de Justiție, la sesizarea ministrului justiției sau Procurorului General. Interzicerea activității sindicatului în baza hotărârilor altor organe nu se admite.

Capitolul III DREPTURILE DE BAZA ALE SINDICATELOR

Articolul 12. Apararea drepturilor și intereselor membrilor de sindicat

Sindicatul reprezintă și apără drepturile și interesele profesionale, economice, de muncă și sociale colective și individuale ale membrilor săi în autoritățile publice de toate nivelurile, în instanțele judecătorești, în asociațiile obștești, în fața patronilor și asociațiilor acestora.

Articolul 13. Dreptul de a participa la administrarea treburilor publice

1. Sindicatele, în condițiile legii, au dreptul de a participa la administrarea treburilor publice, la formarea politicii sociale și economice a statului, politicii în domeniul muncii.
2. Sindicatele pot promova reprezentanții lor în autoritățile publice de toate nivelurile.

Articolul 14. Dreptul de a participa la elaborarea proiectelor de programe social-economice și de acte juridice

1. Sindicatele sînt în drept să participe la elaborarea proiectelor de programe privind dezvoltarea social-economică, proiectelor de legi și de alte acte normative în domeniul remunerării muncii, asigurării sociale, formării profesionale, ocrotirii sănătății și în alte domenii ce țin de muncă și dezvoltarea social-economică. În autoritățile publice, sindicatul își realizează acest drept prin organele sale de nivelul respectiv.
2. Autoritățile publice trimit proiectele de programe și de acte juridice, indicate la alineatul (1) al prezentului articol, organelor sindicale respective, solicitînd, în termen de cel mult 30 de zile, avizele sau propunerile acestora. Neprezentarea avizelor sau propunerilor în termenul indicat se consideră refuz al sindicatului de a-și exercita dreptul la exprimarea opiniei.
3. Sindicatele sînt în drept să participe la examinarea de către autoritățile publice a avizelor și propunerilor lor indicate la alineatul (2) al prezentului articol. În cazul respingerii sau acceptării parțiale a propunerilor sindicatului, autoritatea respectivă îl informează în scris despre aceasta, argumentîndu-și poziția.
4. Sindicatele sînt în drept să-și exprime public, în mijloacele de informare în masă, poziția asupra proiectelor de programe și de acte legislative și alte acte normative indicate în alineatul (1) al prezentului articol.

Articolul 15. Dreptul la negocieri colective, la încheierea contractelor colective de munca si exercitarea controlului asupra executarii lor

1. Sindicatele au dreptul la negocieri colective cu patronii si asociatiile lor, cu autoritatile administratiei publice si la încheierea contractelor colective de munca. Conducatorii unitatilor unde nu sînt constituite sindicate si patronii care împiedica constituirea si activitatea lor nu pot fi membri ai comisiilor pentru negocieri colective.
2. Patronii si asociatiile lor, autoritatile administratiei publice sînt obligate sa poarte negocieri colective cu sindicatele în probleme de ordin social si de munca, precum si în problemele încheierii contractelor colective de munca în cazul în care sindicatele înainteaza o asemenea propunere.
3. Modalitatea negocierilor si încheierii contractelor colective de munca este reglementata de legislatie.
4. Sindicatele exercita controlul asupra realizarii contractelor colective de munca si au dreptul a cere destituirea functionarilor vinovati de încalcarea legislatiei în acest domeniu.

Articolul 16. Apararea dreptului membrilor de sindicat la munca

1. Sindicatele apara dreptul membrilor sai la munca, dreptul de a dispune liber de aptitudinile lor, de a alege domeniul de activitate si profesia, dreptul la remunerarea muncii, care ar asigura un nivel de trai decent.
2. Sindicatele participa la elaborarea politicii de stat privind utilizarea fortei de munca, propun masuri de protectie sociala a persoanelor disponibilizate de la unitati, exercita controlul obstesc asupra respectarii legislatiei cu privire la utilizarea fortei de munca.
3. Lichidarea, reorganizarea unitatii sau schimbarea formei de proprietate, întreruperea totala sau partiala a procesului de productie din initiativa patronului, fapte ce conduc la reducerea în masa a locurilor de munca sau la înrautatarea conditiilor de munca, pot fi efectuate doar cu conditia informarii, cu cel putin 3 luni înainte, a sindicatului din ramura respectiva si initierii negocierilor colective în vederea respectarii drepturilor si intereselor lucratorilor.
4. Desfacerea, din initiativa patronului, a contractului individual de munca cu lucratorul membru de sindicat poate avea loc doar cu acordul organului sindical (organizatorului sindical).

Articolul 17. Drepturile în domeniul protectiei muncii si protectiei mediului înconjurator

1. Sindicatele participa la elaborarea politicii de stat în domeniul protecției muncii și protecției mediului înconjurător, la elaborarea programelor de îmbunătățire a condițiilor de muncă a lucrătorilor, efectuează controlul obiectiv asupra îndeplinirii la timp a acțiunilor programate în acest domeniu.
2. Sindicatele participa la elaborarea proiectelor de acte normative privind protecția muncii, au dreptul să conteste, în modul stabilit, actele normative care lezează interesele salariaților.
3. Sindicatele efectuează controlul obiectiv asupra stării protecției muncii și a mediului înconjurător prin intermediul organelor lor electivă, inspectoratului tehnic al protecției muncii și împuternicitorilor pentru protecția muncii, care acționează în baza regulamentelor aprobate de centrele sindicale corespunzătoare. În acest scop, ele sînt în drept: a) să viziteze și să revizuiască neîntîrziat unitățile și subunitățile lor, indiferent de forma juridică de organizare și de tipul de proprietate, pentru a determina corespunderea condițiilor de muncă cerințelor de protecție a muncii; b) să prezinte patronului (administratiei) propuneri, obligatorii pentru examinare, cu formularea de sugestii privind eliminarea neajunsurilor depistate; c) să participe la activitatea comisiilor pentru primirea în exploatare a obiectelor de producție, la cercetarea accidentelor de muncă; d) să apere interesele membrilor de sindicat în problemele ce tin de protecția muncii, de acordarea înlesnirilor, compensațiilor și altor garanții sociale în legătură cu influența asupra celor ce muncesc a factorilor de producție și ecologici nocivi.
4. În cazul depistării la unități a încălcării cerințelor de protecție a muncii, tainurii accidentelor de muncă și a cazurilor de îmbolnăviri profesionale ori al cercetării neobiective a acestor fapte, sindicatul poate cere conducătorilor acestor unități, autorităților publice competente luarea măsurilor de neamînat, tragerea persoanelor vinovate la răspundere.
5. În cazul periclitarii vieții sau sănătății lucrătorilor, sindicatul este în drept să ceară întreruperea lucrărilor și suspendarea deciziilor patronului (administratiei) contrare legislației cu privire la protecția muncii. Patronul (administratia) este obligat să examineze cerințele sindicatului și să-l informeze în scris despre decizia luată.

Articolul 18. Dreptul la protecția socială a lucrătorilor

1. În scopul protecției sociale a lucrătorilor, sindicatele contribuie la dezvoltarea economiei cu orientare socială, participa la elaborarea programelor sociale în vederea îmbunătățirii ocrotirii sănătății, asistenței sociale, creării condițiilor care să asigure o viață decentă și dezvoltarea liberă a personalității, la realizarea măsurilor de protecție socială a lucrătorilor, participa la determinarea criteriilor de bază ale nivelului de trai, efectuează controlul obiectiv al respectării legislației în domeniile menționate.

2. Reprezentantii sindicatelor, în conditii de paritate cu partenerii sociali, intra în componenta organului de administrare a bugetului asigurarilor sociale de stat.
3. Sindicatele participa la organizarea tratamentului balneo-sanatorial al salariatilor, odihnei copiilor si adultilor, activitatii scolilor de educatie fizica si sport pentru copii, valorificând mijloacele proprii, mijloacele bugetului asigurarilor sociale de stat, patronilor, autoritatilor publice si alte mijloace, în limita alocatiilor prevazute în aceste scopuri de legislatia în vigoare.

Articolul 19. Dreptul la efectuarea controlului obstesc asupra respectarii legislatiei muncii si locative

Sindicatele efectueaza controlul obstesc asupra respectarii legislatiei muncii si locative în unitati, indiferent de forma juridica de organizare si de tipul de proprietate, de subordonarea departamentala sau ramurala, si sînt în drept sa ceara eliminarea neajunsurilor depistate.

Articolul 20. Dreptul la efectuarea controlului obstesc al procesului de privatizare

Sindicatele, în conformitate cu legislatia, cu contractele colective de munca si cu statutele lor, efectueaza controlul obstesc asupra respectarii actelor normative cu privire la privatizare.

Articolul 21. Participarea la solutionarea litigiilor individuale de munca si a conflictelor colective de munca

1. Sindicatele acorda asistenta juridica membrilor de sindicat, participa, în conformitate cu legislatia, la solutionarea litigiilor individuale de munca.
2. Sindicatele participa la solutionarea conflictelor colective de munca în problemele legate de interesele profesionale, economice, de munca si sociale, de încheierea si îndeplinirea contractelor colective de munca, de stabilirea unor noi conditii de munca si de trai sau schimbarea celor existente. Drepturile sindicatelor în procesul de solutionare a unor asemenea conflicte sînt stabilite de legislatie, de actele normative si de contractele colective de munca.
3. Sindicatele creeaza, în conformitate cu legislatia, servicii juridice pentru reprezentarea drepturilor si intereselor membrilor lor în autoritatile publice, inclusiv în autoritatile judecatoresti si în alte autoritati. Modul de activitate a unor astfel de servicii este determinat în statutele (regulamentele) lor, aprobate de organul sindical respectiv.

Articolul 22. Dreptul la organizarea si desfasurarea întrunirilor

1. În scopul apararii drepturilor membrilor de sindicat si drepturilor sindicatelor, protejarii de samavolnicia patronilor, influentarii asupra autoritatilor publice în vederea promovarii unei politici social-economice ce ar corespunde intereselor lucratorilor, organul sindical, de sine statator sau la decizia membrilor sindicatului

respectiv, organizeaza si desfasoara, în modul stabilit de lege, întruniri: mitinguri, demonstratii, manifestatii, procesiuni, marsuri, pichetari, greve si alte actiuni, folosindu-le drept forma de lupta pentru ameliorarea conditiilor de munca, majorarea salariului, reducerea somajului, întarirea solidaritatii lucratorilor în lupta pentru drepturile si interesele lor profesionale, economice, de munca si sociale.

2. Sindicatele pot desfasura actiuni comune de solidaritate cu alte organizatii, asociatii, precum si cu centre sindicale din tara si cu centre similare de peste hotare.
3. În scopul apararii drepturilor si intereselor profesionale, economice, de munca si sociale ale membrilor lor, sindicatele folosesc si alte forme de actiuni care nu contravin legislatiei.

Articolul 23. Dreptul la informatie

1. Sindicatele sînt în drept sa primeasca gratuit informatie de la autoritatile administratiei publice, patroni si asociatiile lor în probleme ce tin de munca, salariu, somaj, dezvoltarea social-economica, starea mediului înconjurator, privatizare, asistenta sociala, ocrotirea sanatatii, spatiul locativ.
2. Neprezentarea de catre persoanele cu functii de raspundere a informatiei solicitate sau prezentarea unei informatii neveridice se califica drept împiedicare a activitatii sindicatelor. Persoanele vinovate sînt trase la raspundere în conformitate cu legislatia.
3. Sindicatele au dreptul sa primeasca, sa transmita si sa difuzeze informatii prin orice mijloc legitim. În calitate de partener social, ele beneficiaza gratuit de serviciile organelor de informare în masa de stat, pot organiza sondaje sociologice si dispune de centre informative.

Articolul 24. Reglementarea raporturilor dintre sindicate, Guvern si patronat

Raporturile dintre sindicate, Guvern si patronat în domeniul parteneriatului social se aseaza pe principiul egalitatii în drepturi si se reglementeaza de Constitutie, de conventiile Organizatiei Internationale a Muncii, la care Republica Moldova este parte, de Legea cu privire la Guvern, Legea patronatelor, prezenta lege si de alte acte normative în acest domeniu.

Capitolul IV

PATRIMONIUL SINDICATELOR SI PROTECTIA LUI

Articolul 25. Patrimoniul sindicatelor

1. Statutul juridic al sindicatului, ca subiect al dreptului de proprietate, este bazat pe normele dreptului international, pe prevederile Constitutiei, Codului civil, legislatiei cu privire la proprietate, prezentei legi, altor acte normative, precum si ale statutului sindicatului.

2. Patrimoniul sindicatelor include: întreprinderi, terenuri, cladiri de productie si nelegate de productie, instalatii, institutii balneo-sanatoriale, turistice, sportive si alte institutii de întremare, institutii de culturalizare, stiintifice si de învățământ, fond locativ, banci, tipografii, edituri, valori mobiliare, utilaj, inventar si alte bunuri.
3. Sindicatele si asociatiile lor au dreptul de proprietate asupra patrimoniului procurat sau creat din contul mijloacelor proprii, mijloacelor întreprinderilor si organizatiilor care le apartin, asupra patrimoniului primit cu titlu gratuit de la întreprinderi, organizatii, autoritati publice, organizatii sindicale, organele sindicale ierarhic superioare, precum si asupra celui procurat în conditii ce nu contravin legislatiei.
4. Patrimoniul sindicatelor este inviolabil, indivizibil si nu poate fi nationalizat, însusit, înstrăinat sau gestionat de alte persoane, inclusiv de autoritatile publice, fara acordul proprietarului.
5. Sindicatele si asociatiile lor posedă, se folosesc si dispun de patrimoniul care le apartine cu drept de proprietate si de mijloace financiare pentru asigurarea realizarii scopurilor si sarcinilor statutare.
6. Sindicatele nu raspund pentru obligatiile statului, subiectilor activitatii de întreprinzator, care, la rândul lor, nu raspund pentru obligatiile sindicatelor.
7. Sursele si modul de formare si utilizare a mijloacelor si bunurilor sindicatelor sânt stabilite în statutele lor.
8. Sindicatele pot desfasura activitate de întreprinzator în conformitate cu legislatia si cu statutele lor.
9. Raporturile dintre sindicate, dintre asociatiile sindicale si întreprinderile acestora referitoare la dreptul de proprietate se bazează pe împuternicirile prevazute în statutele, regulamentele lor si/sau în contractele încheiate între ele.

Articolul 26. Subiectii dreptului de proprietate al sindicatelor

Subiecti ai dreptului de proprietate al sindicatelor sânt organizatiile sindicale si asociatiile acestora, care au statut de persoana juridica. Persoana fizica membru al organizatiei sindicale nu are drept de proprietate asupra cotei din patrimoniul sindicatelor.

Articolul 27. Mijloacele banesti ale sindicatelor

1. Mijloacele banesti ale sindicatelor se formează din taxele de înscriere si cotizatiile de membru, donatii, venituri provenite din activitatea legala de întreprinzator.
2. Sindicatele pot constitui fonduri de solidaritate, de somaj, de greva, de asigurare, de pensii, de investitii, de culturalizare, fonduri pentru învățământ si pregătirea cadrelor si alte fonduri, necesare pentru solutionarea sarcinilor statutare.

Articolul 28. Impunerea fiscala

1. Sindicatele si asociatiile lor, institutiile de culturalizare, de învățământ, științifice, sportive, balneo-sanatoriale, institutiile de îngrijire pentru copii si alte institutii de îngrijire ale sindicatelor, fondurile de solidaritate si fondurile de somaj constituite de sindicate beneficiaza de înlesniri fiscale în conformitate cu legislatia.
2. Întreprinderile sindicatelor varsa în buget plati în cuantumul si în modul stabilite de legislatie.

Articolul 29. Controlul activitatii financiare

1. Activitatea financiara a sindicatelor, desfasurata în conformitate cu statutele lor, nu este controlata de autoritatile publice, exceptie făcând activitatea de întreprinzator.
2. Activitatea financiara a sindicatelor privind utilizarea mijloacelor bugetului asigurarilor sociale de stat este controlata de stat în modul prevazut de legislatie. Sindicatele sînt obligate sa prezinte Casei Nationale de Asigurari Sociale, în termenele stabilite, dari de seama privind utilizarea acestor mijloace.

Articolul 30. Garantiile dreptului de proprietate al sindicatelor

Dreptul de proprietate al sindicatelor si al asociatiilor acestora se asigura si se garanteaza de Constitutie si de alte acte legislative.

Capitolul V

GARANTIILE ACTIVITATII SINDICATELOR

Articolul 31. Respectarea drepturilor sindicatelor

1. Autoritatile publice, patronatul, unitatile sînt obligate sa respecte drepturile sindicatelor, prevazute de statutele lor, de legislatie si de actele internationale.
2. Statul garanteaza sindicatelor conditii favorabile pentru îndeplinirea sarcinilor lor statutare si împuternicirilor privind realizarea hotarârilor organelor sindicale de toate nivelurile.
3. Autoritatile publice, patronii nu sînt în drept sa împiedice ori sa interzica reprezentantilor sindicatelor sa viziteze unitatile si subdiviziunile lor în scopul realizarii sarcinilor statutare si împuternicirilor sindicatelor.

Articolul 32. Sustinerea învățământului sindical

1. Sindicatele, în comun cu partenerii sociali, elaboreaza si, prin institutiile lor de învățământ, promoveaza programe de instruire în probleme ce tin de raporturile de munca, negocieri colective etc.
2. Autoritatile publice si patronatul acorda institutiilor de învățământ ale sindicatelor ajutorul necesar la pregatirea cadrelor pentru participarea la procesul de negocieri colective în sistemul parteneriatului social.

Articolul 33. Garantii pentru persoanele alese în organele sindicale si neeliberate de la locul de munca de baza

1. Persoanele alese în componenta organelor sindicale de toate nivelurile si neeliberate de la locul de munca de baza nu pot fi supuse sanctiunilor disciplinare fara consimtamântul preliminar al organului ai carui membri sînt. Conducatorii organizatiilor sindicale primare (organizatorii sindicali) neeliberati de la locul de munca de baza nu pot fi trasi la raspundere disciplinara fara consimtamântul preliminar al organului sindical ierarhic superior.
2. Transferarea la alt lucru a persoanei, alese în componenta organului sindical si neeliberate de la locul de munca de baza, se face cu consimtamântul organului al carui membru este, respectându-se si alte prevederi stabilite de legislatie si de contractul colectiv de munca.
3. Concedierea din initiativa administratiei a persoanei alese în organele sindicale si neeliberate de la locul de munca de baza se admite, cu respectarea modului general de concediere, doar cu consimtamântul preliminar al organului sindical al carui membru aceasta persoana este. Conducatorii organizatiei sindicale primare (organizatorii sindicali) neeliberati de la locul de munca de baza nu pot fi concediati din initiativa administratiei fara consimtamântul preliminar al organului sindical ierarhic superior.
4. Membrii organelor sindicale electiv neeliberati de la locul de munca de baza li se acorda pîna la 4 ore de lucru pe saptamîna pentru a-si realiza drepturile si a-si îndeplini obligatiile sindicale, pastrîndu-li-se salariul mediu. Durata reala a timpului de lucru pentru îndeplinirea obligatiilor sindicale poate fi determinata în contractul colectiv de munca.
5. Pentru îndeplinirea obligatiilor obstesti în interesele membrilor de sindicat, în perioada participarii la adunarile sindicale, învatamântul sindical, seminarele, congresele si conferintele convocate de sindicate, participantii, membrii organelor electiv sînt eliberati de la locul de munca de baza, pastrîndu-li-se salariul mediu.

Articolul 34. Garantii persoanelor alese în organele sindicale si eliberate de la locul de munca de baza

1. Persoanelor eliberate din lucru în urma alegerii în functii electiv în organele sindicale, dupa expirarea mandatului, li se acorda functia avuta anterior, iar în lipsa acesteia - o alta functie echivalenta în aceeasi unitate. Pe perioada de exercitare a functiei electiv, contractul individual de munca se suspenda. Cu persoana care detine functia persoanei alese în functia electiva se încheie contract individual de munca pe durata mandatului acesteia.
2. În cazul în care este imposibil a acorda locul de munca ocupat anterior sau un loc de munca echivalent (lichidarea unitatii, reorganizarea ei, reducerea numarului de

lucratori), administratia (iar în cazul lichidarii unitatii - succesorul de drept) plateste persoanelor indicate la alineatul (1) al prezentului articol o indemnizatie de concediere egala cu 6 salarii medii lunare.

3. Persoanele eliberate din functie în legatura cu alegerea lor în componenta organelor sindicale ale unitatii dispun de aceleasi drepturi si înlesniri ca si ceilalti membri ai colectivului respectiv.
4. Concedierea din initiativa administratiei a persoanelor care au fost alese în componenta organelor sindicale nu se admite timp de un an dupa expirarea atributiilor electivice, cu exceptia cazurilor de lichidare totala a unitatii sau comiterii de catre persoana respectiva a unor actiuni culpabile, pentru care legislatia prevede posibilitatea concedierii. În asemenea cazuri, concedierea se efectueaza în mod obisnuit.
5. În contractele colective de munca si statutele sindicatelor pot fi prevazute si alte garantii (înlesniri) pentru lucratorii sindicali electivi si alti lucratori sindicali titulari.

Articolul 35. Obligatiile unitatilor privind asigurarea conditiilor pentru activitatea sindicatelor

1. Patronul (administratia) are obligatia sa acorde gratuit sindicatului respectiv încaperi cu tot inventarul, cu încalzire, iluminare, cu servicii de dereticare si paza necesare activitatii acestuia.
2. Patronul (administratia) pune gratuit la dispozitia sindicatului respectiv, potrivit contractului colectiv de munca, mijloace de transport si mijloace de telecomunicatii pentru îndeplinirea obligatiilor obstesti.
3. Cladirile, încaperile, amenajarile si alte obiecte de menire social-culturala, bazele de odihna, taberele de întremare pentru copii si adolescenti, aflate la balanta unitatilor sau arendate de ele, se pun gratuit la dispozitia sindicatelor pentru organizarea odihnei, desfasurarea activitatii cultural-educative, de cultura fizica si întremare a membrilor colectivului si familiilor lor conform contractului colectiv de munca.
4. Întretinerea gospodareasca, inclusiv reparatia, încalzirea, iluminarea, serviciile de dereticare si paza, dotarea cladirilor, încaperilor, amenajarilor si a celorlalte obiecte, indicate în alineatul (3) al prezentului articol, se fac din contul patronului si din alte surse prevazute de legislatie.
5. Patronul (administratia), de comun acord cu sindicatele, prevede în planul de afaceri sau în devizul de cheltuieli mijloace în marime de cel mult 0,15% din fondul de salarii pentru utilizarea lor, în scopurile stabilite în contractul colectiv de munca.
[Art.35 al.(5) în redactia LP154/21.07.05, MO126/23.09.05 art.611, vigoare01.01.06]
[Art.35 al.(5) în redactia LP154/21.07.05, MO126/23.09.05 art.611, vigoare 01.01.06]

6. Patronul (administratia) alocă, în modul stabilit, sindicatului mijloace în marime de pînă la 0,15% din fondul de salarii pentru utilizarea lor în scopurile stabilite în contractul colectiv de munca.
7. Patronul (administratia) efectuează fara plata, în modul stabilit, colectarea cotizatiilor de membru al sindicatului și le transferă lunar pe contul de decontare al organului sindical respectiv.
8. Alte măsuri pentru asigurarea activității sindicatelor se reglementează în contractul colectiv de munca și nu trebuie să diminueze eficiența funcționării unității. Articolul 36. Garanții pentru membrii de sindicat Membrii de sindicat au drepturile și obligațiile prevăzute în Constituție, în prezenta lege, în alte acte normative, în statutul sindicatului și în contractul colectiv de munca, realizarea cărora este garantată.

Capitolul VI

RASPUNDEREA PENTRU ÎNCALCAREA LEGISLATIEI CU PRIVIRE LA SINDICATE SI A STATUTELOR LOR

Articolul 37. Raspunderea persoanelor cu functii de raspundere din autoritatile publice, patronat si sindicate

1. Pentru încălcarea prezentei legi, a celorlalte acte normative privind sindicatele, a statutelor sindicatelor sau aplicarea legislației în măsura să împiedice realizarea garanțiilor stabilite în activitatea sindicatelor, persoanele cu funcții de răspundere ale autorităților publice, patronatului și sindicatelor răspund în conformitate cu legislația.
2. Persoanele culpabile de împiedicarea activității legale a sindicatelor poartă răspundere disciplinară, materială, administrativă, penală, în conformitate cu legislația.

Articolul 38. Modul de examinare a plângerilor

1. Plângerile cu privire la încălcările prevederilor prezentei legi, ale altor acte normative cu privire la sindicate, ale statutelor sindicatelor se examinează de instanțele judecătorești. Plângerile se înaintează de către organele sindicale respective și de alte organe de supraveghere și control asupra respectării legislației muncii.
2. Hotărârile, încheierile și sentințele instanțelor judecătorești adoptate pe marginea acestor plângeri pot fi atacate în conformitate cu legislația.
3. Plângerile asupra hotărârilor (actelor) organelor sindicale și asupra acțiunilor lucrătorilor (activiștilor) sindicali se examinează în conformitate cu legislația și cu statutele sindicatelor.

Capitolul VII
DISPOZITII FINALE SI TRANZITORII

Articolul 39

1. Sindicatele, înregistrate în modul stabilit până la data intrării în vigoare a prezentei legi, nu se supun reînregistrării.
2. Guvernul, în termen de 3 luni:va prezenta Parlamentului propuneri cu privire la aducerea legislatiei în concordanta cu prezenta lege;va aduce actele sale normative în concordanta cu prezenta lege.
3. La data intrării în vigoare a prezentei legi, se abroga Hotărârea Sovietului Suprem al R.S.S. Moldova pentru ratificarea Legii U.R.S.S. nr.478-XII din 31 ianuarie 1991 cu privire la sindicate, la drepturile si garantiile activitatii lor.

PRESEDINTELE PARLAMENTULUI Dumitru DIACOV

Chisinau, 7 iulie 2000, Nr. 1129-XIV.